

Melike için...

Doç. Dr. İnci Çınarlı ve Doç. Dr. Halime Yücel'in editörlüğünde bir araya getirilen "sağlık iletişimi" temalı yazılardan oluşan İleti-ş-im Dergisi'nin bu özel sayısı, 16 Haziran 2011'de zamansız bir şekilde aramızdan ayrılan değerli meslektaşımız Doç. Dr. Melike Batur Yamaner'in anısına hazırlandı.

Melike, 1996'nın Ekim ayında henüz çiçeği burnunda bir yardımcı doçent olarak GSÜ İletişim Fakültesi'nde çalışmaya başladığımda ilk oda arkadaşlarımdan biriydi. Daha sonra akademik kariyer basamaklarını birlikte tırmandığı arkadaşları İnci ve Halime ile ayrılmaz bir trionun üyesiydi. İnce yapılı, güzel yüzlü, zeki, konuşkan, neşeli, muzip ve hayat doluydu. Birçok insan hayvan sever ama Melike gerçek bir hayvan dostuydu. Yıllar boyunca adının önündeki unvanlar değişti ama bu özellikleri hiç değişmedi.

Melike, 1994'ten 2001 yılına kadar Fakültemizde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2001'de doktor olduktan sonra Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Ana bilim Dalı'nda akademik yaşamına devam etti. İnsancıl hukuk alanının Türkiye'deki az sayıdaki araştırmacılarından biri olarak çocuk askerler ve silahlı çatışmalarda sivillerin korunması konularında değerli çalışmalar gerçekleştirdi; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne raportörlük yaptı. Kadrosu Hukuk Fakültesi'nde olmasına rağmen o İletişim Fakültesi'nden, İletişim Fakültesi de ondan hiç kopmadı. Öğrencilerimiz İnsan Hakları başta olmak üzere hukuk derslerini ondan aldılar.

Bu sayı ile uzun yıllar Fakültemize emek vermiş, değer katmış, dostluğunu ve desteğini bizden esirgememiş sevgili arkadaşımız Melike'nin yaşamını, bıraktığı eserleri ve bizde yaşayan anılarını kutluyoruz.

İyi ki vardın Melike, bizim için hep var olacaksın. Sanırım İletişim Fakültesi'ndeki bütün dostların bunu söylememi isterdi.

Sevgilerimizle...
Prof. Dr. Dilruba ÇATALBAŞ ÜRPER

Sunuş

*Çok sevgili Melike'miz,
seni hiçbir zaman unutmayacağız...*

“İletişimin sağlık ve sağlıklı olmanın, hastalık ve rahatsızlığın tanımlanmasında, ayrıca bu sağlık sorunları ile başa çıkma yolları ile ilgili stratejilerin geliştirilmesinde oynadığı rol dikkate alınarak, sağlık ve sağlık hizmetleri üzerindeki etkisinin incelenmesi” olarak tanımlanabilecek ‘Sağlık İletişimi’, bireyin ve toplumun sağlığının geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Sağlık hakkına ulaşmada ve sağlığın geliştirilmesinde paydaşların sorumlulukları, sağlığın belirleyicileri üzerinde iletişimin rolü ve etkisi, küreselleşmenin sağlık üzerindeki etkileri, sağlık davranışı oluşturmada yeni yöntem arayışları gibi konular 21.yüzyılın sağlık iletişimi sorunsallarının temelini oluşturmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde 1970’li yılların başında ortaya çıkan ‘Sağlık İletişimi’ disiplini, Türkiye’de ilk olarak Sağlık Eğitim Fakülteleri’nin ders programlarına girmiş ve araştırma alanlarına dâhil olmuştur. Türkiye’de bu disiplinin ilk defa İletişim Fakülteleri’nin lisans, daha sonra da yüksek lisans eğitimindeki yerini alması ise Galatasaray Üniversitesi bünyesinde gerçekleşmiştir. 2000 yılından bu yana aralıksız olarak Sağlık İletişimi dersine programlarında yer veren Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi, bir ilki daha gerçekleştirerek, alandaki son araştırmaları bir hakemli dergide bir araya getirmektedir. Elinizdeki bu dergi, sağlık iletişiminin çok disiplinli ve disiplinlerarası özelliğini teşvik etmeyi, ülkemizde henüz yeni olan bu alandaki araştırmaların yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır.

İletişim ve kamu sağlığı akademisyenlerinin sağlık iletişimi alanındaki çalışmalarının yer aldığı Sağlık İletişimi Özel Sayı’mızın ilk makalesi

"*Televizyon Sağlık Programlarında İdeolojik Söylemler*" başlığını taşıyor. Makale biri yeni liberal, diğeri yeni muhafazakâr iki farklı televizyon kanalında yayınlanan sağlık konulu iki programın söylem çözümlemesini gerçekleştiriyor. Sağlık nasıl toplumsal bağlamından koparılarak bireysel bir sorun haline getirildiği ve medya aracılığıyla nasıl sağlık politikalarının ideolojik çerçevesini pekiştiren söylemler ürettiği bu makalenin altı çizilmesi gereken önemli saptamaları olarak dikkat çekiyor.

Bir diğer söylem çözümlemesi ise "*Sağlık İletişimi Açısından Türkiye'de Sağlık İşyeri Ortamında Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet*" başlıklı ikinci makalemizde yer alıyor. Makalede, Türkiye'de özellikle de son yıllarda artış gösteren sağlık çalışanlarına yönelik şiddet konusuna yazılı basınımızın nasıl yer verdiği incelenerek, söz konusu haberlerin nasıl birer 'üçüncü sayfa haberi' olarak yansıtıldığı, sorunu daha çarpıcı kılma çabası içinde bulunduğu ortaya konuluyor. Bu bağlamda kullanılan söylemin şiddet olaylarının eğlencelik bir gösteri gibi algılanmasına ve hatta şiddetin meşrulaştırılmasına kadar gidebilen bir süreçte nasıl katkıda bulunduğu da bu makalede ele alınıyor.

"*An Analysis of Oral Health Campaigns from a Social Marketing Perspective*" başlıklı makalede ise; bir sağlık iletişimi yöntemi olan sosyal pazarlamanın kullandığı Türkiye'den 35 ağız-diş sağlığı kampanyası incelenerek, kullanılan iletişim stratejileri ve taktikleri irdeleniyor. Makale, kamu sağlığına yönelik kampanyalarda daha etkili çıktılara ulaşabilmek için sosyal pazarlama uzmanları ile işbirliğine gidilmesinin önemini vurguluyor.

"*Sağlık Okuryazarlığını Anlamak*" başlıklı makalede sağlık iletişiminin araştırma alanlarından birini oluşturan ve sağlığın geliştirilmesi faaliyetlerinde önemli bir yere sahip olan sağlık okuryazarlığı kavramının genel çerçevesi çiziliyor. Yazar, sağlık okuryazarlığının yetersiz olması durumunda yaşanan sorunlara ve geliştirilmesi için önerilere de makalesinde yer veriyor.

Bilişim toplumunun gelişiminin birçok alanda olduğu gibi sağlık alanında da iletişim süreçlerini etkilemesi bugün üzerinde durulması gereken önemli konulardan biri durumundadır. İşte dergimizin üçüncü makalesi de "*Türkiye'de Hastaların İnternette Tıbbi Enformasyon Arama Davranışlarının Doktor-Hasta İletişimine Etkileri*" başlığı altında bireylerin dijital ortamda sağlık enformasyonu arama sürecini ve bunun doktor-hasta iletişimine etkilerini değerlendiriyor.

Sosyal ağların gelişmesi ise sağlık iletişimde daha aktif, içerik üreten bir hedef kitleyi beraberinde getirmiştir. "*Sağlık İletişiminde Sosyal Medya Kullanımının Stratejik Önemi: Türkiye'de Kâr Amacı Gütmeyen Kalp Sağlığı ile İlgili Sağlık Kuruluşları Üzerine Bir Değerlendirme*" başlıklı makale, Türkiye'de kalp sağlığı konusunda hizmet veren kâr amacı gütmeyen kuruluşların toplumda kalp sağlığı bilinci yaratmada sosyal medyayı stratejik amaçlarına uygun olarak nasıl kullandıklarını araştırıyor.

“Erkek Dergilerinde Sağlıklı Erkek Neden İdeal Erkektir? Men’s Health Dergisi’nde Hegemonik Erkeklik ve Popüler Sağlık Söylemi” makalesi ise söz konusu erkek dergisi özelinde hegemonik erkeklik ve popüler sağlık söyleminin nasıl inşa edildiğini inceleniyor. Eleştirel söylem çözümlemesi yönteminin kullanıldığı çalışmada; incelenen dergi metinlerinin hegemonik erkeklik biçimini yeniden üreterek sağlık önerilerinde bulunduğu ortaya konuluyor.

Dergimizin son makalesi *“Sağlık Hakkı ve Medya: ‘Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın Medyada Yansımaları”* başlığını taşıyor. Çalışmada sağlık hakkının nasıl bir hak olmaktan çıkarıldığı, sosyal eşitsizlik sorunlarının İslâmcı ve alternatif medya çerçevesinden nasıl sunulduğu ele alınıyor. Ayrıca *“Sağlıkta Dönüşüm Programı”* ile sağlık hizmetinin paralı hale getirilmesinin haber metinlerine nasıl yansıtıldığı yine eleştirel bir bakış açısı ile değerlendiriliyor.

Bilimsel görüş ve katkılarından ötürü değerli hakemlerimize, desteğiyle her zaman yanımızda olan Dekanımız Prof. Dr. Dilruba ÇATALBAŞ ÜRPER’e, sayının yayına hazırlanmasındaki çalışmaları için Editör Yardımcıları Ar. Gör. Dr. Gaye Aslı SANCAR’a ve Ar. Gör. Mutluca ŞAHAN’a, sayının dizgiye hazırlanmasındaki emekleri için de Canan AKDENİZ’e sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

İyi okumalar...

GSÜ İleti-ş-im Dergisi
Sağlık İletişimi Özel Sayısı Editörleri
Doç. Dr. İnci ÇINARLI ve Doç. Dr. Halime YÜCEL

